

VÆRETS GANG

KOS I GO'VÆRET: Både dyr og mennesker koste seg i Frognerparken i Oslo i helgen. Fra venstre: Allan Hiley, Peder Steenbuch og Tine Hallre.

KALD HØST

- spesielt i november

Av HARALD VIKØYR og HELGE MIKALSEN (foto)

Sorry, alt tyder på at det blir en kald høst – over hele landet.

Det er signalene fra Det europeiske værcenteret. Spesielt kaldt kan november bli.

– Årets november ser ut til å bli en kald utgave, det er både europeiske varslere og amerikanske varslere enige om, sier meteorolog Jan Näs i StormGeo.

Han har studert både sesongvarslere fra Det europeiske værcenteret i England, og fra det amerikanske Climate Prediction Center.

Ny normal

– Det kan se ut som om oktober vil ligge litt over normalen over det meste av landet, bortsett fra helt i nord, som ligger en halv grad under.

Værnormalen han snakker om, er den nye klimanormalen som Det europeiske værcenteret i England opererer med, og som er utarbeidet for årene 1985 til 2005. Den er noe mildere – ofte nærmere en hel grad

varmere – enn den gamle internasjonale værnormalen fra årene 1961 til 1990, som brukes blant annet av Meteorologisk institutt.

November derimot, ligger under den nye klimanormalen i hele Skandinavia. Dette støttes også i den amerikanske modellen.

– Det kan se ut som om Sverige og Finland får det kaldest, sier Näs.

Desember ser normal ut over

det meste, bortsett fra i Sogn, som får litt over normalen.

Traff godt

Disse sesongvarslene har stadig utviklet og forbedret seg – og har jevnt over varslet litt varmt og mildt vær – og truffet sånn passelig.

Det europeiske sesongvarselet har sjelden forutsett de store svingningene i været som vi har opplevd, ikke minst sist vinter, med en rekordlang kuldeperiode.

– Men det amerikanske traff godt og var tidlig ute med kuldeperioden i Europa sist vinter, sier Jan Näs.

– Men vi vet jo ikke om det var ren flaks, presiserer han.

Sesongvarslene bygger på temperaturen i havet, på satellittmålinger av vind, fuktighet og temperatur i luften.

Store sprik

BERGEN (VG) Usikkerheten, det vil si sprikene i sesonganslagene som er gjort i sesongvarselet for de tre neste månedene, varierer en del:

Her opererer varselet med den gamle internasjonale værnormalen for perioden 1961 – 1990. Anslaget gir også bare gjennomsnitt over alle tre månedene.

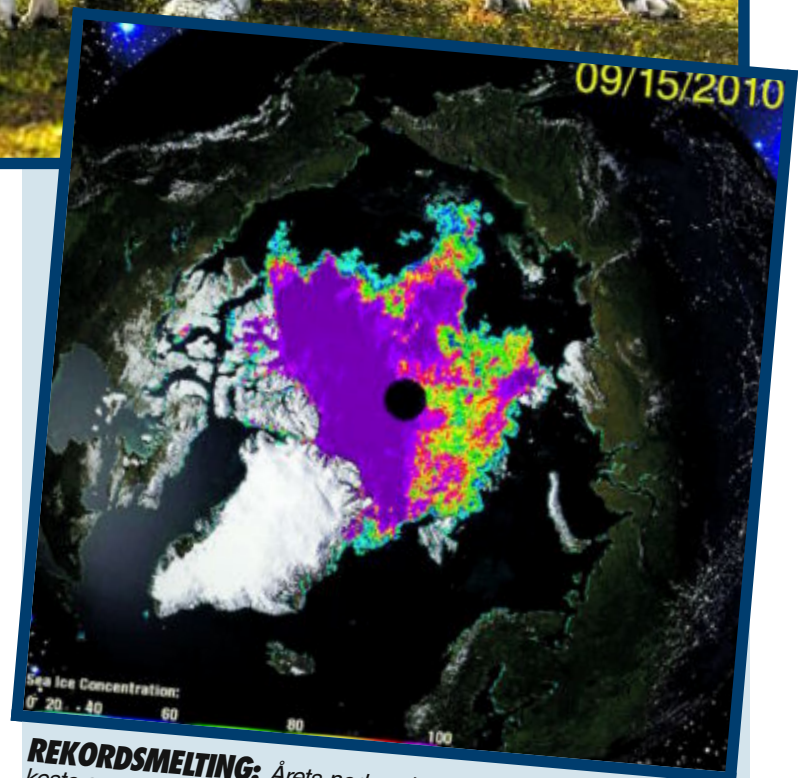
Tromsø: Mest sannsynlig ca. 0,4 grader over normalen, men store sprik, fra nesten en hel grad under normalen til 2–3 grader over normalen.

Trondheim/Værnes: Varsel ca. 0,8 grader over normalen. Stort sprik, fra en grad under til to grader over normalen.

Bergen: Så vidt over normalen, men spriker fra en grad under til halvannen grad over normalen.

Kristiansand: 0,4 over normalen, men spriker fra 0 til 2 grader over normalen.

Oslo: Spriker fra en grad under normalen til to grader over.

REKORDSMELTING: Årets nedsmelting av sjøisen i Arktis er den raskeste som er registrert. Slik ser høysommer i Polhavet ut på et konstruert bilde fra satellitt. Mørk lilla og svart er områder med sterk konsentrasjon av is, mens blå og lilla områder har mer spredt is. Ill: CRYOSPHERE TODAY

Rekordrask smelting

Av HARALD VIKØYR

I helgen nådde Nordpolen sin høysommer – datoen da isen slutter å smelte og begynner å fryse til igjen. Det ble nesten ny bunnrekord.

Dette er bare tredje gang at isutbredelsen i Polhavet har duppet under fem millioner kvadratkilometer. Og alle de tre gangene dette har skjedd, har vært etter 2007, påpeker amerikanske National Snow and Ice Data Center i sin analyse.

– Årets smeltesesong ser ut til å ha vært den korteste vi har sett i den perioden vi har hatt satellittovervåking, sier Katherine Leitzell ved National Snow and Ice Data Center

Årets minsteutbredelse er den tredje laveste siden satellittmålingene tok til i 1979, og er nesten to millioner kvadratkilometer mindre enn gjennomsnittet for perioden fra 1979 til 2000.

Både Nordøstpassasjen langs Sibirkysten og Nordvestpassasjen langs kysten av Canada er i år isfrie.

– Årets isforhold nær kysten

har gjort det mulig også for seilbåter å passere snart rundt hele Polhavet, sier Lasse H. Pettersson ved Nansensenteret i Bergen.

Børge Ouslands ekspedisjon med seilbåten «Northern Passage» befinner seg nå i Nordvestpassasjen, etter å ha seilt langs hele Sibirkysten og gjennom Beauforthavet.

– Den begynnende tilfrysingen kan skape problemer, for hvorvidt båten vil nå sine mål om å reise rundt hele Polhavet, mener Pettersson.

– Vi tenkte nok at den eksepsjonelt lave utbredelsen som fant sted i 2007 var et klimatisk vippepunkt, og de tre årene som nå er gått siden, ser ikke ut til å svekke den vurderingen, sier professor Tore Furevik ved Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen.

E-post: harald.vikoyr@vg.no